

JARMO VILJAKAINEN

REPORADIO – Yleisradion vaaran vuoden 1965 – 1972

LIITE 4

RADIO- JA TELEVISIOLUVAT 1960-luvulla

Yleisradion perustamisen jälkeen 1926 radion kuuntelulupia oli lunastettu vajaat 12 000. Vuonna 1930 niitä oli jo yli 100 000 ja vuonna 1940 lähes 350 000. Jatkosodan päättyessä 1944 lupien määrä oli jo 500 000; määrän kasvu sotien aikana johtui radio keskeisestä merkityksestä viranomaisten tiedotuskanavana kriisiolosuhteissa.

Lupamäärän kasvu oli sodanjälkeisinä vuosina tasaista ja miljoonan radioluvan raja saavutettiin 1955. Reporadion kauden alkaessa 1965 radiolupia oli yli 1.5 miljoonaa. Kun radioluvista luovuttiin kokonaan 1976, oli määrä 2.2 miljoonaa.

Yleisradion television katselulupien määrä oli Suomen television aloitettua Helsingin seudulla 1958 noin 8000. Rooman olympialaisten aikaan 1960 lupia oli yli 90 000 ja reporadion kauden alussa jo 730 000. Lupamäärän kasvu oli voimakasta 1960-luvun lopulla ja miljoonan raja ylitettiin 1969 ja 1.5 miljoonaa vuonna 1979. (Yleisradion historia, osa 3, s. 191-192)

Vaikka lupamaksutulojen kehitys oli hyvä, tulot eivät riittäneet kaikkien Yleisradion tekniikan ja ohjelmatoiminnan kehittämissuunnitelmien toteuttamiseen. Jo 1960-luvun lopulla ja 1970-luvulla käytiin keskustelua Ylen siirtämisestä kokonaan valtion budjettirahoitukseen. Jo tuolloin oli hankkeen vastustajien perusteena se, että järjestely johtaisi eräänlaiseen hallituksen radioon. Se olisi sananvapauden kannalta heikennys. Keskustelu aiheesta on jatkunut näihin päiviin saakka, mutta valtion radion toiminta perustuu edelleen lupamaksuihin.

(Yleisradion historia, osa 3, s. 191-192)